

KiVa-lesbrief

**“Kijk's door een andere bril en zie:
Je klas is een team!”**

1. Samen kennismaken

2. Iedereen hoort erbij

3. De klas als team

**Week tegen Pesten
2025
22 t/m 26 september**

Je klas als team!

Kijk's door een andere bril en zie: je klas is een team. Dat is dit jaar het thema van de Week Tegen Pesten. Dit thema richt zich op schoolverbondenheid waarbij kinderen zich thuis voelen en zich een onderdeel voelen van de schoolgemeenschap. Het is belangrijk dat kinderen zich gezien en gehoord voelen, en dat zij zich een onderdeel van een groter geheel voelen. Dit heeft een positief effect op de prestaties en het welzijn van de kinderen. Ook bij KiVa gaan we uit van de kracht van de groep om er samen een fijne school van te maken. We zetten in op positieve groepsvorming en de sociale vaardigheden, want: *Samen maken we er een fijne groep van!*

1. Samen kennismaken

Om samen een positieve en veilige sfeer in de groep te creëren en te versterken is het belangrijk dat de kinderen elkaar goed kennen. Wanneer er ruimte is voor persoonlijke verhalen, aandacht voor overeenkomsten én verschillen, ontstaat er **verbinding**. Ook in de loop van het schooljaar blijft dit belangrijk. Door kinderen actief met elkaar in contact te brengen, groeit het groepsgevoel. Ze leren elkaar beter begrijpen, gaan zorgzamer met elkaar om en bouwen samen aan een positieve sfeer in de klas. Dit zal het teamgevoel bevorderen.

2. Iedereen hoort erbij

In een fijne groep is ruimte voor **iedereen**. Ieder kind mag zijn zoals die is. De kracht van een groep zit namelijk niet alleen in de overeenkomsten, maar ook in de verschillen. Het is belangrijk dat kinderen dit zien én ervaren. Omgaan met verschillen is niet altijd vanzelfsprekend of eenvoudig. In deze lesbrief staan we dan ook stil bij de verschillen en overeenkomsten tussen de kinderen en ervaren ze dat het soms juist ook heel waardevol kan zijn dat we verschillend zijn.

3. De klas als team

Bij KiVa ligt de aandacht op de kracht van de groep, want samen bereik je meer dan alleen. Iedereen kan iets bijdragen aan de groep. Het is dan ook belangrijk dat kinderen ervaren dat iedereen een waardevolle bijdragen kan leveren vanuit zijn eigen rol. Sta stil bij de kwaliteiten van ieder kind, want al deze kwaliteiten zullen samen zorgen voor een **goed werkend team!**

*Ten slotte willen we je inspireren om niet alleen één week, maar gedurende het hele jaar bezig te zijn met een fijne groep. Hoe meer verantwoordelijkheid kinderen leren dragen op school, hoe beter ze in staat zijn om het **samen te doen**.*

1 Samen kennismaken

De wind waait voor*

Eén kind staat in het midden van de kring. Alle andere kinderen zitten op een stoel (er is dus één) stoel te weinig.

Wanneer je in het midden van de kring staat, mag je iets verzinnen en zeggen: de wind waait voor... Stel je wilt weten wie er allemaal (net als jij) van planten houdt. Dan zeg je.. 'De wind waait voor iedereen die van planten houdt'. Iedereen die van planten houdt moet dan opstaan en snel op zoek naar een nieuwe stoel. Als alle stoelen weer bezet zijn, blijft er één kind over. Dit kind is nu aan de beurt om iets te verzinnen. Voor hoeveel kinderen waait er deze keer een wind?

Hand vol ideeën!

Onderzoek toont aan dat wanneer leraren goede relaties met de kinderen in hun klas onderhouden, het gevoel van verbondenheid versterkt wordt. Daarom leren jij en de kinderen elkaar met deze oefening beter kennen. De kinderen mogen hun eigen hand omtrekken op een vel papier. In elke vinger beantwoorden ze één van de onderstaande vragen. In de handpalm mogen ze eventueel hun naam zetten, of een tekening of woord dat hen goed omschrijft.

Benoem de volgende 5 vragen en schrijf ze op het bord:

1. Wat moet ik als juf/meester van jou weten?
2. Waar ben jij heel goed in?
3. Wat vind jij leuk om te doen, op school of daarbuiten?
4. Wat zou je dit jaar graag willen leren of ontdekken?
5. Wat doet de juf/meester nu, dat jij eigenlijk zelf wel zou kunnen doen?

Laat de kinderen rustig nadenken over hun antwoorden. Deze hand vol antwoorden geeft jou als leerkracht inzicht in hun interesses, kwaliteiten en behoeften. Je kunt deze informatie gebruiken om verantwoordelijkheden te verdelen, gesprekken aan te knopen en kinderen meer eigenaarschap te geven in de klas.

Een halve minuut klasgenoten raden

Combineer **Wie is het?** met 30 seconds voor een snel kennismakingsspelletje. Elk kind krijgt een kaartje zoals in de bijlage. Schrijf bovenaan het kaartje je naam. Schrijf daaronder drie hints over jou die straks voorgelezen mogen worden. Vouw het kaartje dicht zodat de hints eerst nog niet zichtbaar zijn.

Verdeel de klas in twee teams. De kaartjes van het ene team worden de raadstapel van het andere team. Het raden gaat als volgt: één iemand van het team pakt steeds een kaartje met daarop een naam. Omschrijf om wie het gaat. Lukt het om de rest van het team deze naam te laten raden zonder de opgeschreven hints te gebruiken, dan krijgt het team 2 punten. Hebben ze de zelf opgeschreven hints nodig? Dan krijgt het team 1 punt. Lukt het niet om het kaartje te raden, dan gaat het kaartje terug in de stapel. Hoe beter de kinderen elkaar kennen, hoe vaker het lukt om een 'tweepunter' te scoren.

Bespreek het spel even na. Was het makkelijk om een beschrijving te bedenken? Was het makkelijk om te raden? Hoe komt dat? Heb je nieuwe dingen gehoord die je nog niet wist?

Drie op een rij

Alle kinderen hebben een bingokaart (zie bijlage). Jullie lopen zo door de klas, op zoek naar klasgenoten die de afgelopen week iets hebben gedaan dat op je bingokaart staat. Iemand gevonden? Vraag dan om een handtekening in het juiste vakje als bewijs. Heb je drie op een rij? Dan heb je gewonnen! Je mag niet meer dan één handtekening per klasgenoot verzamelen! Ga in de tweede ronde voor een volle kaart.

Wil je dit spel met meer structuur laten verlopen kies dan voor een binnen en buitenkring. De kinderen staan in tweetallen tegenover elkaar en krijgen 30 seconden om elkaar maximaal twee vragen te stellen. Bij een goed antwoord mag er geen tweede hokje meer worden afgestreept. Geef elke 30 seconden een signaal; de kinderen in de buitenkring schuiven één plek door.

2 Iedereen hoort erbij

Wat als iedereen hetzelfde was?*

Met deze oefening filosofer je met de kinderen over hetzelfde zijn en uniek zijn. Hoe zou het zijn als iedereen hetzelfde was? Zou dat leuk zijn? Waarom wel of niet? Wat als je in de huishoek speelt en iedereen is de moeder? Of de baby? Is dat leuk als moeder of baby? Wat als je verstoppertje speelt en iedereen verstoppt zich? Of iedereen gaat zoeken? Of wat als je in een voetbalteam speelt en iedereen is keeper. Is dat leuk? Nee, dat is saai of vervelend! Het is dus maar goed dat niet iedereen altijd hetzelfde is.

Je kunt de kinderen zich ook eerst laten inleven in de situatie van een ander, in dit geval de koning of de prinses. Daarna stel je pas de vraag over het zou zijn als iedereen zo was. Wie zou er allemaal een koning willen zijn? Wie zou er allemaal prinses willen zijn? Waarom zou je dat graag willen? Wat als iedereen koning of koningin was? Zou dat leuk zijn voor de koning(in)? Nee, want iedereen is dan koning(in). Zou dat leuk zijn voor jezelf? Nee, je bent zelf een koning(in), maar alle andere mensen zijn ook een koning(in). Iedereen is hetzelfde en het is niet meer bijzonder.

De geheime kracht*

Met deze oefening zorg je ervoor dat ieder kind zich gezien en gehoord voelt en het gevoel heeft erbij te horen.

Spreek met een kind af om minstens drie keer op een dag een klasgenoot een plezier te doen. Dit kan door te helpen, een compliment te geven, aardig te zijn, een mooie pen uit te lenen of degene voor te laten gaan. Kies zelf een kind uit die volgens jou wel behoefte heeft aan wat extra aandacht. Vraag aan het eind van de dag of, en waaraan diegene gemerkt heeft dat iemand extra aardig was.

Hoe ziet een gezin eruit?*

Deze oefening gaat over inclusiviteit. Stel een paar inleidende vragen over het gezin. Wat vind je leuk aan jouw gezin? Heb je broers of zussen? Vind je het leuk om broers en zussen te hebben? Woont iedereen van jouw gezin in hetzelfde huis?

Verdeel de klas in groepjes en laat elk groepje verschillende gezinnen samenstellen. Laat ze zelf verschillende gezinsleden tekenen en/of maak zelf een aantal gezinsleden. Zorg dat elk groepje genoeg personen heeft om meerdere verschillende gezinnen samen te stellen. Jullie gaan nu verschillende soorten gezinnen maken. Mis je nog mensen? Zelf tekenen mag natuurlijk ook!

Wat voor gezinnen worden er gemaakt? Wie wil er iets vertellen over de gezinnen die je hebt gemaakt? Zijn er gezinnen met twee vaders of twee moeders? Of is er sprake van meer dan twee ouders? Dit is ook een goed moment om andere vormen van diversiteit te bespreken. Zijn er bijvoorbeeld gezinnen waarbij een grootouder inwonend is? Of zijn er gezinnen met alleen een vader of moeder? Zijn er gezinnen met één kind, of juist heel veel kinderen? Al die variaties zijn mogelijk. Geef zelf voorbeelden als de gezinnen niet door de kinderen zelf zijn gemaakt.

Alle kinderen maken ter afsluiting een tekening van het eigen gezin. Wie wil er iets vertellen over je gezin? Let op, het kan zijn dat kinderen liever niet klassikaal iets vertellen over het gezin. Zorg voor een veilige sfeer en zorg dat het delen niet als verplichting aanvoelt.

3 De klas als team

De knoop*

Bij deze oefening raakt de groep in de knoop. Maak aan de kinderen duidelijk dat het niet de bedoeling is dat iemand zich hierdoor pijn doet. Als een kind zich niet fijn voelt op de manier waarop die staat dan mag het kind dat natuurlijk aangeven! Een aantal kinderen wacht op de gang terwijl de rest van de groep een staande kring vormt en elkaars handen vasthoudt. De kinderen vormen een knoop door onder elkaars armen of over elkaars armen te gaan zonder daarbij de handen los te halen. Als de knoop klaar is, mogen de kinderen op de gang (de ontknopers) weer binnen komen. Deze kinderen moeten samen proberen de klas uit de knoop te halen door aanwijzingen te geven zoals 'Mark ga onder de armen van Lieke door'. Aan het einde van de oefening bespreekt de groep hoe het uit de knoop halen ging. Was het moeilijk om te helpen bij het ontknopen? Werd het makkelijker doordat er meerdere ontknopers tegelijk waren?

Rollen in een sprookje*

De meeste kinderen kennen wel een aantal sprookjes. Bespreek samen: Welke bekende figuren komen er allemaal in sprookjes voor? Denk bijvoorbeeld aan:

- Roodkapje en de grote boze wolf
- Hans en Grietje en de heks
- Assepoester en haar stiefmoeder en stiefzussen

Welke rol spelen deze figuren? (Zijn ze bijvoorbeeld de held, de slechterik, een helper of juist iemand die in de problemen zit?)

Laat op het digibord afbeeldingen of filmpjes zien van verschillende sprookjesfiguren. Waaraan kun je zien welke rol iemand speelt? Hoe kijken de figuren? Hoe gedragen ze zich? Hoe voelen ze zich in het verhaal?

Je kunt de oefening ook nog verder uitbreiden. Bekijk samen met de kinderen een sprookje, bijvoorbeeld assepoester. Bespreek het volgende:

- Is er iemand die wordt buitengesloten of gepest?
- Wie is de held van het verhaal?
- Wie maakt problemen?
- Wie helpt anderen?

In verhalen heeft iedereen een eigen rol, en samen zorgen alle figuren ervoor dat het verhaal goed afloopt. Net zoals in de klas hebben we allemaal een eigen rol die belangrijk is om samen een sterk team te vormen.

Het kleurenpalet van de groep

Buitensluiten is niet alleen pijnlijk, het is ook een gemiste kans voor de rest van de groep. Want iedereen heeft iets bij te dragen! Welke interesses hebben de kinderen allemaal? En welke dingen kunnen ze allemaal goed? Vraag de kinderen om daar eens over na te denken.

Schrijf eens drie tot vijf dingen op die je leuk vindt om te doen, of die je goed kan! Het mogen dingen zijn waarvan je weet dat klasgenoten dat ook kunnen, maar het is juist ook leuk om iets op te schrijven waarvan je denkt dat niemand anders in de klas dat kan of leuk vindt.

Verzamel op het bord de dingen die de kinderen hebben genoemd. Wil je deze werkvorm online doen? Dat kan! Maak dan bijvoorbeeld gebruik van de gratis tool Mentimeter. Met deze tool kun je een WordCloud op het bord laten verschijnen. Hoe vaker iets wordt genoemd, hoe groter het woord wordt! Doe je het zonder online tool dan kun je ook turven hoe vaak iets wordt genoemd.

Bekijk samen wat er allemaal staat. Welke kwaliteiten en interesses hebben we allemaal samen? Welke dingen hebben we allemaal (of velen van ons). Welke komen minder vaak voor? **Bespreek het nut van dit overzicht.**

1. Elk talent is waardevol! Wij als groep kunnen samen dus super veel! We hebben heel wat experts in ons midden. Nu weet jij naar wie jij toe kunt gaan wanneer je bij bepaalde dingen hulp nodig hebt of ergens over wilt leren.
2. Zijn er ook dingen die niet genoemd zijn waarvan je denkt dat ze wel zouden kunnen helpen voor een fijne groep? Wie lijkt het leuk om daar in te groeien? Hoe zouden we daar voor kunnen zorgen?

Zijn er meer groepen op school die een kleurenpalet maken? Bekijk dan eens elkaars pallet! Zijn er overeenkomsten? Wisten deze kinderen dat van elkaar? Zit er een interesse/kwaliteit in de andere groep waar ze nieuwsgierig naar zijn? Nodig die leerlingen eens uit of vorm maatjes met elkaar!

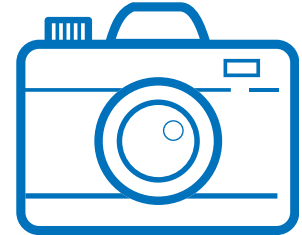

Een levende foto*

In een klas heeft iedereen een eigen rol: de één is een stille helper, de ander neemt makkelijk het voortouw. En juist die verschillen maken van jullie een sterk team! In deze activiteit gaan we ontdekken hoe we elkaar kunnen versterken door stil te staan bij situaties waarin iemand hulp nodig heeft.

We maken 'levende foto's': een soort toneel zonder woorden, alsof je op pauze drukt bij een film. Samen beeld je uit wat er gebeurt als iemand wordt buitengesloten of juist wordt geholpen. Hoe ziet dat eruit? Wat doet ieder persoon in dat moment? Wie staat erbij? Wie grijpt in?

Jullie mogen in groepjes van twee of drie een situatie uitbeelden. Bedenk samen wie welke rol speelt. Misschien speel jij iemand die helpt, of juist iemand die het even niet weet. Of je speelt een van de personages uit een sprookje, bijvoorbeeld Roodkapje (slachtoffer), De boze wolf (pester), de jager (verdediger) en grootmoeder (toeschouwer/slachtoffer).

Ik maak een echte foto van jullie levende beelden. Daarna bekijken we ze samen: wat zien we? Welke rollen herken je? En hoe werkte jullie als team samen in de situatie? Want één ding is zeker: in een fijne klas helpt iedereen mee aan een veilige sfeer.

Zijn jullie er klaar voor? 3-2-1-klik!

Bijlage: Een halve minuut klasgenoten raden

naam:

naam:

naam:

naam:

naam:

naam:

Bijlage: Drie op een rij

Iets online gekocht	Heel hard gelachen	Gedanst	BINGO
Gekookt	Ruzie gemaakt	Een teamsport gespeeld	
Een boek gelezen	In het gras gelegen	Uitgeslapen	
Gekookt	Je lievelingseten gegeten	Een teamsport gespeeld	BINGO
Een goede grap gemaakt	Schoongemaakt	Bordspel gedaan / puzzel gemaakt	
Bij familie op bezoek geweest	Buiten een spel gedaan	Naar de bioscoop geweest	
Gechilled	Geknutseld	Een plant gekocht of gekregen	BINGO
Bordspel gedaan / puzzel gemaakt	Een boek gelezen	Bij familie op bezoek geweest	
Een boswandeling gemaakt	Heel hard gelachen	Online een game gespeeld	

Bijlage: Drie op een rij

BINGO		

BINGO		

BINGO		